

Danske Kirkers Råd

National Council of Churches in Denmark

Peter Bangs Vej 1D

DK-2000 Frederiksberg

Danmark

Tel + 45 3543 2943

Fax + 45 3838 1793

dkr@danskekirkersraad.dk

www.danskekirkersraad.dk

Giro 605 5710

Frederiksberg d. 19. september 2018

Referat for Rådsmøde 29. august 2018

Rådsmødet blev afholdt hos Frelsens Hær, Valby.

Til stede: Preben Brohus (Apostolsk Kirke), Per Beck (Baptistkirken), Lone Møller-Hansen (Baptistkirken), Biskop Henrik Stubkjær (Danske Kirkers Råd), Pia Duebjerg Andersen (Danske Baptisters Kvindenetværk), Mads Christoffersen (Danske Kirkers Råd), Maria Pedersen (Danske Kirkers Råd), Mia Toldam Korsgård (Danske Kirkers Råd), Sr. Anna Mirijam Kaschner (Den katolske Kirke), Biskop Czeslaw Kozon (Den katolske Kirke), Lazarus Kold (Den ortodokse Kirke), Jakob Rønnow (FDF), Birger Nygaard (Folkekirkens mellemkirkelige Råd), Christian Pedersen (Folkekirken), Biskop Peter Fischer-Møller (Folkekirken), Birthe Juel Christensen (Folkekirkens Nødhjælp), Levi Giversen (Frelsens Hær), Mikael Wandt Laursen (Erikirkenet), Jørgen Thaarup (Metodistkirken), Christian Alsted (Metodistkirken), Finn Kier-Hansen (Missionsforbundet), John Nielsen (Missionsforbundet), Aase Rønkilde (Vor Frue Kirke), Sarah Ziethen (Roskilde Domkirke), Poul Kirk (styrelsen for Danske Kirkedage) og Karin Vestergaard (Himmelske Dage på Heden).

Velkomst ved Levi Giversen, Frelsens Hær.

Et spirende økumenisk forår?

Oplæg ved Birger Nygaard (powerpoint præsentation er vedhæftet)

I forlængelse af den debat om økumeni, der har kørt i Kristeligt Dagblad henover sommeren indledte Birger Nygaard rådsmødet med en refleksion over, om der er tale om et spirende økumenisk forår i Danmark og globalt, og hvad vi overhovedet forstår ved økumeni. Følgende tematikker blev vendt i oplægget.

- Kirkens teologiske væsen. Kirkens enhed er konkret og virkelig. Det er den største virkelighed, der findes. Kirken som ydre strukturel forekomst i verden.
- Fra begyndelsen er økumeni en historie om at være delt, splittelse, pluralisme, syndighed.

- Økumeni – missionsbevægelse. Vores vidnesbyrd kan ikke tåle, at vi bærer dårligt vidnesbyrd om hinanden. Vi må bære et fælles vidnesbyrd for verden.
 - Hvorfor den begrænsede succes? Venter vi på en utopi/fuldbyrdelse, som hører den nye verden til?
 - Hvad var det den moderne økumeni forestillede sig? Enhedsideal? Nadver og dåb? Hører enheden denne verden til? Eller er det ønsketænkning. Der er tegn på, at det ikke er lykkedes med enhed.
 - I begyndelsen: Lad os foreslå, at vi fejrer nadver sammen? Kan vi forestille os de store forvandlinger i de store strukturer? En fordobling af den kristne befolkning på 20 år. 2 mia kristne mennesker. Det er ustyrligt. Vi håber, at der er en Gud Helligånd, der har styr på det. Økumeni handlede om enhed i dåb, nadver og embedssyn. Men med den udvikling, der er sket, er det ikke for alle et relevant spørgsmål.
 - Hvad skal det økumeniske være præget af? Induktiv positivisme? Når vi har gennemgået og løst vores teologiske forskelle, vil vi kunne arbejde sammen. Et tvetydigt og paradoks? Vi ved, at vi er én kirke. Men vi er delt kulturelt og teologisk. På trods heraf vil vi - mens vi arbejder på at løse vores teologiske forskelle – vandre, bede og arbejde sammen grundet på anerkendelsen af Kristus i hinanden.
 - Økumenisk forår?
 Globale udviklinger: 'Vi lever i en økumenisk tidsalder, fordi vi lever i en global tidsalder – religiøse symboler bæres over landegrænser bæres over landegrænser' (Niels Henrik Gregersen)
 Globalisering
 Global migration
 Teknologisk udvikling – måske den vigtigste økumeniske bevægelse (i en e-verden ændres kirkelige magtstrukturer. Mennesker møder og nyder godt af traditioner.
 Erkendelse af pluralismens globale realiteter
 - Økumenisk samarbejde – hvor?
 Oppefra – nedefra?
 Det økumeniske skal primært leves lokalt. Økumeniske organisationer har en begrænset og symbolsk værdi.
 'Kan protestantiske og katolikker arbejde sammen om re-evangelisering i Europa? Ja – det er vi nødt til. Men det er nok nedefra – lokalt.
- Et økumenisk forår – bolden ligger her!
- Det økumeniske i Danmark: fra eksotisk særinteresse til almengørelse i kirkelig og samfundsmæssig virkelighed.
 - Temaer, der samler os: Mission, diakoni, tilstedeværelse, flygtninge og migranter, sekularisering, tros og arbejdsliv, unge, familier etc.

- Danske Kirkers Råd – regionalt – lokalt.

Et økumenisk forår kommer ikke af sig selv – men skal arbejdes frem.

Efter oplægget kom Sarah Ziethen, formand for arbejdsgruppen Økumenisk Dialog og Dannelse med en kort respons:

Økumeni kendetegnet ved entusiasme. Sarah Ziethen deltog ved Kirkernes Verdensråds Missionskonference i Arusha (Tanzania) i 2018 som deltager ved økumeniske studieprogram Global Ecumenical Theological Institute 2018 (GETI).

Hvordan er den økumeniske temperatur? Lokalt kan den være stærk. På Roskilde Festivalen havde kristne, jøder og muslimer et fælles telt med fokus på 'troværdige samtaler'. Mødet mellem kristne var stærkt på tværs af kirkelige tilhørsfold.

De økumeniske møder i GETI var meget stærke – mødet med lutheranere og ortodokse mfl. i samtaler om , hvad økumeni handler om?

Sarah Ziethen har nu lært Danske Kirkers Råd at kende og oplever et 'stille' forår. Men man bliver klogere på hinanden og sig selv i mødet med forskellen. Det er lettest at handle/at gøre noget sammen. Men det er vigtigt at tale teologi sammen ikke kun et handlingsfællesskab. Forskellen i f.eks. nadversyn er vigtigt fortsat at drøfte.

Det er godt at prøve noget sammen på tværs af de kirkelige traditioner. Men den teologiske samtale må fortsætte. I Roskilde Stift vil man lave en tur til Kirkernes Verdensråd Geneve for at give deltagerne større indblik i økumeniske fællesskaber.

Spørgsmål/kommentarer:

- De to traditionelle spor i den international økumeni blev drøftet: *Life and Work* og *Faith and Order*. Faith and Order fyldte meget før, men nu er det mere fokus op Life and Work. Der ligger en stor opgave i at de store økumeniske teologiske dokumenter levende (BEM mfl.).
- Ordet skaber hvad det nævner. Det skal vi tage alvorligt. Vi skaber økumeni ved at nævne den og fortsat arbejde for og med det økumeniske.
- Der ligger en økumenisk udfordring i, at nogle kirker stadig har svært ved at benævne andre kirker som sande.
- Fra ortodoks side blev det pointeret, at Kirken ikke er Kirkernes Verdensråd, men Den ortodokse Kirke. Der er en anden selvbevidsthed blandt de ortodokse i dag, end der var tidligere.
- Det er rigtigt, at der er to spor. Det gælder også i arbejdet i Danske Kirkers Råd. Det har været en berigelse at opleve forskellene. Udfordringen er når man møder kristne brødre og søstre, der bare synes at man skal være ens. Udfordringen i Danmark og Danske Kirkers Råd er, at folkekirken fylder så meget. Kirketraditionen er jo ikke eskatologisk. Vi er på vej – vi er ikke i mål – det er der ingen kirke der er helt i mål endnu.

- Der er brug for integration af *Life and Work* og det at være kirke lokalt (f.eks. Ecumenical Diakonia).
Det bliver spændende når dialogen mellem de nye og gamle kirker udvikles og udvides. Man skal tale økumenien levende – og blive ved. Vi skal arbejde med de nye kirker/migrantkirkerne. Hvordan går det med det økumeniske forår der?
- Der er behov for den teologiske refleksion. Men hvordan får vi den ned på græsrodsniveau? Vi skal ikke bare synge og have det godt sammen. Vi skal seriøst studere teologiske forskelle. Vi ser, at man lukker sig om sig selv. Også nationalistisk. Vi har fejlet som kirker, hvis vi sår spild.

Forretningsmøde

1. Velkommen ved formand Henrik Stubkjær

2. Nyt fra sekretariatet ved Mads Christoffersen

Mads Christoffersen orienterede om arbejdet på sekretariatet og om vigtigheden af netværk og partnerskaber. Vi kan ikke noget i Danske Kirkers Råd i sig selv, hvis ikke kirkesamfund og de kirkelige organisationer ser det som en del af deres eget arbejde og formål at indgå i partnerskaber. Det er en stor glæde at se, hvorledes vores arbejdsområder fungerer og kører i kraft af, at repræsentanterne engagerer sig på vegne af deres bagland.

Vi har netop ansat en studentermedhjælp pr. 10 september med særlig fokus på Grøn Kirke og kommunikation.

Mads Christoffersen begynder på en 2-årig efteruddannelse i Konfliktmægling på Københavns Universitet pr. 1 september.

3. Danske Kirkedage

a. Nyt fra Styrelsen herunder overvejelser om ny struktur, nye vedtægter og økonomi for Danske Kirkedage fra 2020 ved Poul Kirk

Himmelske Dage i København 2016 har præget, hvordan vi laver Danske Kirkedage fremover. Biskop Peter Skov-Jakobsen ønskede umiddelbart efter at lave Himmelske Dage i København igen og med hyppigere frekvens end de 3 år, som vi ellers har gjort.

Poul Kirk gennemgik forslaget til ny struktur for Danske Kirkedage (model vedlagt). Hidtil har vi desværre igen og igen ikke formået at fortsætte og opsamle viden og give det videre. Det er bare ærgerligt. Det skal vi gøre bedre. Vi er nødt til at lave et permanent sekretariat. Vi må prøve at lave Kirkedage med hyppigere frekvens end tidligere. Københavns Stift vil søge om midler fra Kirkeministeriet til Danske Kirkedage. Danske Kirkers Råd kan ikke få midler direkte fra Kirkeministeriet. Det sker gennem stiftet. Der oprettes en bestyrelse med repræsentanter fra kirker og kirkelige organisationer. Der kommer et formandskab med en fra Københavns Stift og en fra Den katolske Kirke/frikirkerne.

Den medlemskreds omkring Kirkedage, vi har haft hidtil, bliver lavet om til et

repræsentantskab – medlemmer af Danske Kirkers Råd. De kan give råd til bestyrelsen for Danske Kirkedage.

Bestyrelsen får ansvar for 3 Himmelske Dage 2020-25. Derefter evaluerer vi. Var det måden at gøre det på? Hvis ikke vi vil fortsætte som afprøvet, kan Danske Kirkers Råd tage brandet Himmelske Dage (Danske Kirkedage) tilbage.

Der kommer et sekretariat, hvis vi får finansieringen på plads. Der kommer en lokal komite i København og i den by, hvor det skal holdes uden for København. Det er tanken, at det er i København hver anden gang.

Anne Mie Skak Johanson, sekretær for Himmelske Dage på Heden (2019), fortsætter som sekretær til ultimo december 2019 for at sikre en overdragelse til den nye sekretær (1 januar 2020).

Vi skal lave et kommissorium. Vi skal lave nye vedtægter for Danske Kirkers Råd med særlig fokus på Danske Kirkedage i vedtægterne, som skal være klar inden fællesmødet i november 2019.

- *Der var støtte fra Rådet til denne proces. Det er vigtigt, at der er personer der drager erfaringen videre.*
- *Vi skal tænke flere år ud i fremtiden ligesom man gør ved Tyske Kirkedage.*
- *Vi skal tænke over om, hvorvidt momscompensationen så bliver taget fra Danske Kirkers Råd svarende til Danske Kirkedages økonomi. Vi skal se på, om det betyder et minus for DKR, at det ikke fremover vil være en del af Danske Kirkers Råds økonomi.*

Finansiering fra Fællesfonden skal dække sekretariatet. Desuden vil der være indtægter fra provstierne og kirkesamfundene.

Vi har en tro og et håb på, at de andre kirkesamfund i København vil være med. Burde vi ikke tale om Storkøbenhavn (Roskilde, København og Helsingør)? Vi skal have organisationerne og frikirkerne med. Frikirkerne har bekræftet, at de skal bidrage økonomisk til den løbende økonomi. Poul Kirk opfordrede til, at alle kirker i Danske Kirkers Råd bidrager med engagement og økonomi.

Det blev bemærket, at der fint kan være forskel på Danske Kirkedage i København og resten af landet både hvad angår økonomi, rammer og indhold.

b. Himmelske Dage på Heden 2019 ved Karin Vestergaard, lokalkomiteen

Givne pejlemærker; tro, samfund og folkelighed.

Tema: 'Gå med' (2. Mos 33,14)

Der kommer en rimelig fast struktur på dagsprogrammet med bibelrefleksion om morgenen, arbejdsgruppernes arrangementer om dagen og "Go'nunat"-arrangement sent om aftenen. Der kommer stor åbningsgudstjeneste på Herning Torv og afslutningsgudstjeneste i Birk. Lørdag aften kommer der stort show i Boxen.

Der bliver bibelrefleksion rundt om i byen hver morgen.

Strukturen i arbejdet:

Kirkedagekomite – sekretariat: Lokaler, pladser (godt samarbejde med kommunen), tilmelding, deltagerpleje, PR og marketing, fundraising

Temaerne for Himmelske Dage på Heden er tredelte:

- *Tro*: Gudstjeneste, folkekirkemøde, tro og spiritualitet, global kirke på plads/torvet.
- *Samfund*: Verdensmålene, krydsild, det nye Danmark, diakoni, heden og verden.
- *Folkelighed*: Mad og mennesker, mulighedernes marked, genbrugsmarked, event i Boxen, unge, kunst og musik, børneaktiviteter.

Deadlines: Arbejdsgrupperne skal aflevere program 1 december. Alle medlemskirker/organisationer skal komme med deres ønsker om deltagelse/program.

Opfølgning:

- Alle opfordres til at overveje, hvem der skal med i debatprogrammet tidsånd/krydsild.
- Der kommer samarbejde med spise- og spillesteder i Herning.
- Alle kirker/organisationer skal byde ind med program/ideer mm.
- Alle kirkers og stifters (mfl) kommunikationsfolk skal tage kontakt til Christian Helms eller Karin Vestergaard.
- Stifterne (og alle kirker) har brug for et par sider med highlights, så man kan arrangere transport og grupper til Herning. Det skal være nu. Videoen for Himmelske Dage er lavet men skal sendes ud til alle.

4. **Kort orientering fra arbejdsgrupperne**

a. Grøn Kirke ved Mia Toldam Korsgård

Der er 198 grønne kirker. Når vi når 200 kirker laver vi en lille ceremoni og udlodder et tr til den kirke, der bliver nummer 200.

Der er fokus på grøn drift af kirke og kirkegårde. I løbet af de kommende måneder vil der være 6 kurser om grøn drift af kirker og kirkegårde. Vi har pt god kontakt til 200 gravere på Sjælland og i Aalborg Stift.

Den 24 oktober holder vi Håbskonference med fokus på det kristne håb i klimakrisen.

Læs mere på www.gronkirke.dk

b. Økumenisk dialog og dannelse ved Sarah Krøyer Ziethen, formand for arbejdsgruppen

Arbejdet er kommet godt i gang. Der er tre arbejdsområder:

- Lokalt økumenisk menighedsliv.
- Unge og lokal økumeni.
- Et materiale til faddere/forældre

5. **Økonomi ved kasserer Aase Rønkilde**

Aase Rønkilde orienterede om økonomien. Det ser generelt fint ud. Forretningsudvalget vurderer, at regnskabet (perioden) balancerer fornuftigt.

Danske Kirkers Råd varetager 19 projekter, der alle skal balancere. Så der er en del at se til.

6. **Kommende arrangementer**

Himmelske Dage på Heden – temadag: 15 september

Grøn kirke drift, Aalborg 12. september

Grønne kirkegårde, Haslev 18. september.

Grønne Kirkegårde, Bregninge 26. september

Studietur til Ribe om grønne kirkegårde 12. oktober

Håbskonference 24. oktober 2018.

Læs mere på www.danskekirkestraad.dk

7. **Kommende møder**

FU-møder: 9. oktober og 12. december 2018

Rådsmøder: **30 januar 2019**

Fællesmøde: 3. november 2018

Årsmøde: **11 maj 2019**

For referatet: Mads Christoffersen